18-6 Táplálás, nyelés és egyéb táplálék-felvételi akadályozottság miatt szükséges rehabilitáció ellátási programja

III. szintű ellátás. 2205 vagy 2209 szakmakódú osztály (gyermeke)

SPECIÁLIS ELLÁTÁS MEGHATÁROZOTT FELTÉTELEK ESETÉN

A táplálék felvételének / befogadásának / elfogadásának vagy a tápláléknak a szájból a gastrointestinalis traktus többi része felé történő továbbításának bármilyen organikus vagy nem organikus eredetű zavara tartozik ide. Így különösen a neurogen dysphagia, mely elsősorban a félrenyelésben nyilvánul meg, a legkülönbözőbb neurológiai betegségekben, de elsősorban a központi idegrendszer károsodása,–következtében fordul elő. A táplálékfelvétel egyéb akadályozottsága gyermek és pszichés ok, anatómiai eltérések vagy másodlagos károsodás miatt is létrejöhet. Leggyakrabban agykárosodott gyermekekben fordul elő. A rehabilitáció során az evési /táplálkozási / táplálék-felvételi nehézség leküzdése a cél, amennyiben ez nem vagy csak részben lehetséges természetes úton (szájon át), akkor alternatív táplálási módozatok megtalálása és begyakorlása a cél.

1. **A páciensek állapotának jellemzése**

   1.1. Betegség / baleset/ rendellenesség és a kialakult károsodás / funkciózavar / fogyatékosság leírása

   Lásd a NEAK honlapján közzétett kitöltési útmutatót, illetve törzseket, továbbá a 6. pont tartalmazza a szakmai ajánlást.

   1.2. Állapot-súlyosság: A rehabilitációra kerülő személyek állapot-súlyossága a program kezdetén limitek megadásával: **közepesen súlyos**

   1.3. Humánerőforrás szükséglet

   1.3.1. Ápolói szükséglet: **nagy**

   1.3.2. Specifikus szakdolgozói szükséglet: bővített csomag: nyelészavar kezelésében is jártas logopédus, foniáter, dietetikus, gyógytornász, aki jártas a nyelésben részt vevő izmok tornáztatásában, családterápiában jártas pszichológus, gyermek pszichológus, neuropszichológus, szociális munkatárs, gyógymasszőr, ergoterapeuta, konduktor vagy gyógypedagógus.

   1.4. Fogyóanyag szükséglet

   1.4.1. Napi átlagos gyógyszer szükséglet: nagy

   Alapbetegség(ek) miatt szükséges típusos gyógyszerek: alapbetegség függvényében változó: antiepileptikumok, hypertonia, szív, diabetes, lipid szerek, thrombocyta

aggregatio gátló, gastroenteralis motilitást fokozó szerek, antidepresszánsok, szorongásoldók

Rehabilitáció során szükséges gyógyszerek: parenterális táplálás, infúziók, antispasztikus szerek,

1.4.2. Napi átlagos kötszer- egyéb orvosi és orvostechnikai anyag szükséglet: nagy

Alapbetegség(ek) miatt gyakran szükséges anyagok: pozícionálók (egyedi)

Rehabilitáció során szükséges anyagok: változó sűrűségű anyagok nyeletéshez, változatos speciális ételek, rágnivalók; gastrotubus tápláláshoz speciális tápszerek, eszközök; speciális evőeszközök, étkezési kellékek, pelenka, katéter

1.4.3. Napi átlagos diagnosztikai anyag (fogyóeszköz) szükséglet: közepes

Alapbetegség(ek) miatt szükséges diagnosztikai anyagok: társbetegségek számától függ

Rehabilitáció alatt szükséges diagnosztikai anyagok: különböző sűrűségű kása, viselkedés megfigyeléshez video felvétel; étkezés megfigyeléshez eszközök (egyszer használatos)

2. Betegutak leírása

2.1. Hogyan kerül a páciens rehabilitációra?

Az esetek nagy részében a paciensek az akut ellátó osztályról, esetleg az intenzív osztályról kerülnek előzetes konzílium után a rehabilitációs osztályra, de történhet másik rehabilitációs osztályról, vagy ambulanciáról is átadásra, ha a nyelészavar a vezető tünet. A táplálékfelvétel egyéb zavarai miatt neurológiai, gastroenterologia, fül-orr- gégészeti / háziorvosi/ beutalóval. Időnként a gyermek speciális oktatási intézményének kérésére kerül a rehabilitációs ellátásba

2.2. Mi a jellemzője az adott betegcsoportnak a rehabilitációs ellátás időzítésére vonatkozóan?

jellemzően **elsőbbségi**, ritkán **programozható**

3. A rehabilitációs ellátó helyre vonatkozó kívánalmak leírása

Fekvőbeteg ellátás, elsőbbségi (kivételesen programozható) – bővített csomag, III. szint.

Dysphagia esetén: nyeléspróba elvégzésére alkalmas RTG., folyadék sűrítő anyag, nyelészavar diagnosztikájában, kezelésében jártas gégész, endoszkóp, PEG beültetés (szakember, szakanyagok);

Egyéb táplálék-felvételi zavarokban: speciális pozícionálók és szükség esetén a parenterális táplálásra legyenek képesek. Gyermekek esetében a szülő(k) elhelyezéséről a gyermekkel azonos kórteremben gondoskodni szükséges.

Speciális ellátási szükségletkor III. szint

A(4) Rövidbél szindrómás és a táplálék-felvételi zavarok miatt súlyos maltnutrició állapotában lévő betegek rehabilitációs ellátása
Tartama: 14-50 nap

B (4) Nyelészavart kezelő rehabilitációs központban történő rehabilitációs ellátás iránti szükséglet
Tartama: 14-70 nap

Ismételt felvétel rehabilitációs céllal elsőbbségi rehabilitáció befejezését követően

Ismételt rehabilitáció válhat szükségessé, ha az evési / táplálék-felvételi / nyelési zavar visszatér vagy romlik az elsőbbségi rehabilitáció befejezése után

- kiújuló anya-gyermek kapcsolati zavar miatt – **általában programozható**
- interkurrens betegség visszaveti a per os táplálhatóságot, amely még nem rögzült kellőn (PEG nagy NG szonda mellett végzett evési tréning után) – **általában elsőbbségi**
- a nyelészavar visszatér a figyelmi / mentális funkciók romlása miatt – **általában elsőbbségi**

Ismételt ellásátás esetén az elsőbbségi rehabilitációnál levő FNO-k kódolandók.

Jellemző	**Minősítő**
1.2. állapotsúlyosság a betegek 70-90 %-ára jellemzően (N/Kp/k)	közepes
1.3.1. ápolói szükséglet (N/Kp/k)	közepes
1.4.1. gyógyszer szükséglet (N/Kp/k)	közepes
1.4.2. kötszer és egyéb orvostechnikai anyag szükséglet (N/Kp/k)	közepes
1.4.3. diagnosztikai anyag szükséglet (N/Kp/k)	kicsi
3.1. ellátási csomag (alap/bővített)	bővített
3.2. ellátási szint (I/II/III)	III
3.3. ellátás helyszíne (fekvőbeteg/NK/járóbeteg)	fekvőbeteg, esetleg a III. szintű ellátó **szakambulanciája nagy nappali ellátása***
3.4. ellátás várható tartama (tól – ig)	
Ismételt rehabilitáció várható tartama	14-30 nap
jellemző betegutak	szakorvos / kórház vagy háziorvos (házi gyermekorvos) → rehabilitációs szakambulancia, majd osztály
	rehabilitációs osztály szakambulanciája → rehabilitációs osztály

*kivételes esetben elég lehet a nappali ellátás vagy napközben néhány órás ellátás, de ezt is naponta kell végezni

4. **A rehabilitációs terápiás program kötelezően elvégzendő és dokumentálandó elemei az adott betegcsoportban** a NEAK honlapján közzétett szabályozás szerint

5. **A rehabilitáció eredményességének értékelése**

   5.1. Változást jellemző teszteredmények:

   - **FNO,**
   - **FIM motoros funkciók és FIM összes (kötelező), valamint**
   - **további tesztek a funkciózavar függvényében a NEAK honlapján közzétett szabályozás szerint:** Barthel-index, testtömeg, célskála.

   5.2. Kimeneti jellemzők: Testsúly megtartása vagy növekedése, az anya-gyermek kapcsolati zavar oldódása

6. **Szakmai ajánlás**

   6.1. BNO1

A1690	Légzőszervi gümőkór k.m.n., bakter. vagy szövettan említése nélkül
E8400	Fibrosis cystica tüdő-manifestatiokkal
E8410	Fibrosis cystica intestinális manifestatiokkal
E8480	Fibrosis cystica egyéb manifestatiokkal
E8490	Fibrosis cystica, k.m.n.
F8490	Nem-meghatározott pervaziv (átható) fejlődési zavar
G0420	Bakteriális meningoencephalitis és meningomyelitis m.n.o.
G0480	Egyéb encephalitis, myelitis és encephalomyelitis
G0490	Encephalitis, myelitis és encephalomyelitis k.m.n.
G5270	Több agyideg rendellenességei
G5280	Az agyidegek egyéb meghatározott rendellenességei
G5290	Agyideg rendellenesség k.m.n.
G8000	Spasticus agyi bénulás
G8030	Dyskineticus agyi bénulás
G8040	Ataxiás agyi bénulás
G8080	Egyéb csecsemőkori agyi bénulás
G8090	Csecsemőkori agyi bénulás k.m.n.
G9300	Agyi tömlők (cysták)
G9310	Anoxiás agyi károsodás m.n.o.
G9320	Jóindulatú koponyaűri nyomásfokozódás
G9330	Vírusfertőzés utáni kifáradásos tünetegyüttes
G9340	Encephalopathia k.m.n.
G9380	Egyéb meghatározott agyi megbetegedések
G9390	Agyi rendellenesség k.m.n.
I5160	Szív- és érrendszeri betegség, k.m.n
I6090	Subarachnoidealis vérzés, k.m.n.
I6130	Agyállományi vérzés agytörzsben
I6160	Agyállományi vérzés több lokalizációban
I6190	Agyállományi vérzés, k.m.n.
I6290	Koponyaűri vérzés (nem-traumás), k.m.n.
I6380	Agyi infarctus, egyéb

I6390	Agyi infarctus, k.m.n.
I6680	Egyéb agyi artériák elzáródása és szűkülete
I6690	Nem-meghatározott agyi arteria elzáródása és szűkülete
I6700	Agyi ütőerek nem-rupturált dissectiója
I6710	Agyi aneurysma, nem-rupturált
I6750	Moyamoya-betegség
I6760	A koponyaűri vénás rendszer nem suppurativ rögösödése
I6780	Egyéb, meghatározott cerebrovascularis betegségek
I6790	Cerebrovascularis betegség, k.m.n.
I6940	Stroke nem vérzésként vagy infarctusként jelölt következményei
J9880	Egyéb meghatározott légzési rendellenességek
P0700	Extrém alacsony születési súly
P0711	Egyéb alacsony születési súly (1000-1499 g)
P0731	Egyéb koraszülött csecsemő, 29 betöltött hétnél (203 betöltött napnál) kevesebb gestációs idő
Q2480	A szív egyéb meghatározott veleszületett rendellenességei
Q3390	A tüdő veleszületett rendellenessége, k.m.n.
Q3580	Szájpadhasadék, kétoldali, k.m.n.
Q3590	Szájpadhasadék, egyoldali, k.m.n.
Q3600	Ajakhasadék, kétoldali
Q3610	Ajakhasadék, középvonali
Q3690	Ajakhasadék, egyoldali
Q3700	Keményszájpad- ajakhasadék, kétoldali
Q3710	Keményszájpad- ajakhasadék, egyoldali
Q3720	Lágyszájpad- ajakhasadék, kétoldali
Q3730	Lágyszájpad- ajakhasadék, egyoldali
Q3740	Keményszájpad-, lágyszájpad- és ajakhasadék, kétoldali
Q3750	Keményszájpad-, lágyszájpad- és ajakhasadék, egyoldali
Q3780	Szájpad-ajakhasadék, kétoldali, k.m.n.
Q3790	Szájpad-ajakhasadék, egyoldali, k.m.n.
Q7590	Az agy- és arckoponyacsontok k.m.n. veleszületett rendellenességei
Q8700	Főként az arc külalakját érintő veleszületett malformatiós syndromák
Q9990	Chromosoma-rendellenesség, k.m.n.
T9050	A koponyaűri sérülés késői hatása

6.2. BNO3

E4400	Mérsékelt fokú fehérje-energia hiányos alultápláltság
E45H0	Fejlődés visszamaradás fehérje- és energia-hiány alultápláltság miatt
F5080	Egyéb evészavar (táplálkozási zavar)
F5090	Nem-meghatározott evészavarok (táplálkozási zavarok)
F9820	Csecsemő- és gyermekkori táplálási zavarok
R13H0	Dysphagia
R6330	Táplálkozási nehézségek és zavarok
R6380	A táplálkozással-folyadékfelvétellel kapcs. egyéb panaszok és tünetek

6.3. FNO-k

b510	A táplálékfelvétel funkciói
b530	Testsúlymegtartási funkciók
d550	Étkezés
d560	Ivás
d240	A stressz és más pszichés terhek kezelése
b122	Általános pszichoszociális funkciók
b199	Mentális funkciók, nem meghatározott
b250	Ízérzékelési funkciók
b280	Fájdalom érzése
b440	Légzési funkciók
b455	A terheléstolerancia funkciói
b525	Székletürítési funkciók
b760	Az akaratlagos mozgási funkciók kontrollja
d130	Utánzás
d160	Figyelem összpontosítás
d210	Egyetlen feladat végrehajtása
d415	A testhelyzet megtartása
d570	Egészségmegőrzés
d710	Alapszintű személyközi interakciók
d760	Családi kapcsolatok